

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 516/2018-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Arcadia Consulting s. r. o., Most pri Bratislave 713, právne zastúpenej advokátom Mgr. Mgr. Martinom Danišovičom, Drieňová 1/D, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžfk 14/2016 z 24. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Arcadia Consulting s. r. o. **o d m i e t a** pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Arcadia Consulting s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Sžfk 14/2016 z 24. apríla 2018 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka (žalobkyňa) sa návrhom na začatie konania (ďalej len „žaloba“) doručeným Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) domáhala proti Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) preskúmania zákonnosti právoplatného rozhodnutia žalovaného (odvolacieho finančného orgánu) č. 1100302/1/432001/2014/5060 z 1. októbra 2014, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Daňového úradu Bratislava (ďalej len „správca dane“) č. 9104408/5/2806174/2014/KovM z 18. júna 2014 (týmto rozhodnutím správcu dane bol sťažovateľke za zdaňovacie obdobie máj 2013 vyrubený rozdiel dane z pridanej hodnoty v sume 93 624 €, nebol jej priznaný nárok na nadmerný odpočet dane v sume 92 231,17 € a bola jej určená vlastná daňová povinnosť v sume 1 410,83 €, pozn.). V právnej veci žaloby sa konanie na krajskom súde viedlo pod sp. zn. 6 S 233/2014.

3. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 6 S 233/2014 z 22. júna 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) žalobu zamietol ako nedôvodnú s tým, že účastníci nemajú nárok na náhradu trov konania.

4. Sťažovateľka následne podala proti rozsudku krajského súdu riadne a včas opravný prostriedok (najvyšším súdom považovaný za odvolanie, pozn.), na základe ktorého bol rozsudkom najvyššieho súdu rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdený. Zároveň najvyšší súd rozhodol tak, že účastníci nemajú nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Rozsudok najvyššieho súdu nadobudol právoplatnosť 11. júna 2018.

5. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«... Spoločnosť [REDAKOVANÉ] (pôvodný vlastník) predal byty a nebytové priestory na základe kúpnych zmlúv z 23.12.2011 v znení dodatkov z 29.12.2011 a 20.4.2012 spoločnostiam [REDAKOVANÉ] a.s. a [REDAKOVANÉ] s.r.o. (ďalej len „Dodávateľia“). Byty a nebytové priestory boli Dodávateľom zo strany Pôvodného vlastníka odovzdané 9.1.2012. Vklad vlastníckeho práva v prospech Dodávateľov do katastra bol následne povolený dňa 8.8.2013. Pred povolením vkladu do katastra v prospech Dodávateľov, Dodávateľia predali

byty kúpnyimi zmluvami zo dňa 31.5.2013 kupujúcemu - Sťažovateľovi, pričom v deň uzavretia kúpnych zmlúv boli byty a nebytové priestory odovzdané do užívania Sťažovateľovi. Ku kúpnej cene bola účtovaná DPH, pričom deň zdaniteľného plnenia/dodania tovaru bol určený ako deň odovzdania nehnuteľností kupujúcemu - Sťažovateľovi, a to podľa ust. § 19 ods. 1 ZDPH, nakoľko deň odovzdania nehnuteľností do užívania nadobúdateľovi - Sťažovateľovi (31.5.2013) bol skorší, než deň zápisu vlastníctva kupujúceho do katastra (9.8.2013). Kúpna cena bola uhradená vrátane DPH a Sťažovateľ si odpočítal DPH z prijatých faktúr od Dodávateľov. Dodávatelia teda v deň uzavretia kúpnych zmlúv a odovzdania bytov a nebytových priestorov Sťažovateľovi neboli v katastri nehnuteľností zapísaní ako vlastníci, keďže vklad ešte nebol povolený. Vklad vlastníckeho práva k bytom v prospech Sťažovateľa bol do katastra povolený 9.8.2013...

Z ust. § 8 ods. 1 písm. a) ZDPH vyplýva, že dodaním tovaru sa rozumie „prevod práva nakladať s hmotným majetkom ako vlastník“. Predmetné ustanovenie bolo do ZDPH transponované z ust. čl. 14 Smernice, podľa ktorého „Dodanie tovaru je prevod práva nakladať s hmotným majetkom ako majiteľ“, pričom z čl. 2 Smernice vyplýva, že „DPH podliehajú tieto transakcie: dodanie tovaru za protihodnotu na území členského štátu zdaniteľnou osobou, ktorá koná ako taká“. Z uvedených skutočností je zrejmý rozdiel medzi pojmom „prevod práva nakladať s hmotným majetkom ako vlastník“ podľa právnej úpravy vyplývajúcej zo ZDPH a „prevodom vlastníctva“ podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka a zákona o katastri nehnuteľností.

... sťažovateľ má za to, že je právne nedôvodné a neudržateľné aplikovať a interpretovať právnu normu vyplývajúcu z verejného práva (ust. § 8 ods. 1 písm. a) ZDPH a vo veci kľúčový pojem „prevod práva nakladať s hmotným majetkom ako vlastník“) prostredníctvom právnych noriem súkromného práva upravujúcich rozsah a existenciu vzniku vlastníckeho práva. Pre posúdenie existencie zdaniteľných obchodov totižto vyplývajú úplne iné kritéria ako skúmanie otázky, či dodávateľ v rámci prevodu práva nakladať s hmotným majetkom ako vlastník, bol vlastníkom z pohľadu súkromnoprávných noriem upravujúcich vlastnícke právo k veci. Predmetný záver možno vyvodiť nielen zo samotného výkladu právnej normy - ust. § 8 ods. 1 písm. a) ZDPH, ktorá normatívne pre účely vzniku zdaniteľného obchodu neuvádza v rámci dodania tovaru povinnosť previesť vlastnícke právo - pre dodanie tovaru postačuje prevod práva nakladať s hmotným

majetkom „ako vlastník“, ale aj z ustálenej judikatúry ESD. ESD k otázke vlastníckeho práva dodávateľa opakovane uviedol a aj v súčasnej dobe zotrváva na právnom závere, že pojem „dodanie tovaru“ uvedený v článku 14 ods. 1 smernice 2006/12 neodkazuje na prevod vlastníctva spôsobmi upravenými uplatniteľným vnútroštátnym právom, ale zahŕňa každý prevod hmotného majetku jednou stranou, ktorá oprávni druhú stranu fakticky s ním nakladať, akoby bola vlastníkom tohto majetku... Táto koncepcia je potom v súlade s účelom smernice, ktorej cieľom je okrem iného založiť spoločný systém DPH na jednotnej definícii zdaniteľných plnení, nakoľko posudzovanie podmienok zdaniteľného plnenia podľa vnútroštátnych úprav prevodu vlastníckeho práva z pohľadu súkromného práva by mohlo narušovať spoločný systém DPH vzhľadom na rozdielnosť vnútroštátnych úprav prevodu vlastníckeho práva v rámci jednotlivých štátov EU ... Uvedený záver sa týka tak vecí hnutelých (rozsudky ESD C-78/12 vo veci Evita - K Food, C-25/03, C-435/03 vo veci British American Tobacco a Newman Shipping, C-237/09 vo veci De Fruytier), ako aj vecí nehnuteľných (rozsudok ESD C-320/88 vo veci Shipping and Forwarding Enterprise Safe)...

... Ak Najvyšší súd SR neakceptoval konštantnú judikatúru ESD k predmetnej otázke a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa absolútne nevysporiadal s tým, prečo takto postupoval, tak takýto postup Najvyššieho súdu SR je v podstate svojvôľou pri rozhodovaní a z tohto ohľadu je potom treba považovať rozsudok Najvyššieho súdu SR za arbitrárny...

... Ustanovenia § 8 ods. 1 a § 19 ods. 1 ZDPH treba vykladať v spojitosti súhlasne, nakoľko je zřejmé, že úmyslom zákonodarcu pri príprave zákonov nie je spôsobovať existenciu kolízie medzi jednotlivými právnymi normami, a z tohto dôvodu musí platiť, že pri odovzdaní nehnuteľnosti prevádzanej kúpnu zmluvou dochádza k zdaniteľnému plneniu v zmysle ust. § 19 ods. 1 ZDPH a teda preberajúci nehnuteľnosti, môže disponovať s tovarom ako vlastník v zmysle ust. § 8 ods. 1 ZDPH...

Ak... Najvyšší súd SR vyslovil záver, že správnym a zákonným postupom zo strany správcu dane bolo preverenie vlastníckeho práva Dodávateľov (spoločností [REDACTED] a.s. a [REDACTED] s.r.o.) tak opätovne bez akéhokoľvek bližšieho zdôvodnenia zo strany Najvyššieho súdu SR je potrebné takýto právny záver považovať za arbitrárny. Nie je totižto zřejmé z čoho Najvyšší súd SR takýto záver vyvodil, nakoľko takáto povinnosť (skúmať vlastníctvo) nevyplýva zo žiadneho ustanovenia ZDPH, smernice a ani príslušnej judikatúry

ESD. Opätovne je tento záver Najvyššieho súdu SR aj v priamom rozpore s vyššie citovanou judikatúrou ESD, nakoľko táto neodkazuje na prevod vlastníctva spôsobmi upravenými uplatniteľným vnútroštátnym právom, ale zahŕňa každý prevod hmotného majetku jednou stranou, ktorá oprávni druhú stranu fakticky s ním nakladať, akoby bola vlastníkom tohto majetku. Z rozsudku ESD C-78/12 bod 34 naopak vyplýva „že je na vnútroštátnom súde, aby v závislosti od okolností určil či ide o prevod práva nakladať s dotknutým tovarom ako vlastník“. Z uvedeného je zrejmé, že súd síce nie je oprávnený skúmať vlastnícke právo dodávateľa pri dodaní tovaru, ale naopak je oprávnený a povinný skúmať všetky faktické a skutkové okolnosti týkajúce sa konkrétneho dodania tovaru a to práve za účelom posúdenia či takýmto dodaním tovaru došlo k prevodu práva na odberateľa nakladať s dotknutým tovarom ako vlastník... Ak by sa Najvyšší súd SR zaoberal skúmaním skutkových okolností súvisiacich s dodaním tovaru (nehnutelnosti) musel by jednoznačne dospieť k jedinému možnému záveru, a to že dodávatelia (spoločnosti [REDACTED] a.s. a [REDACTED] s.r.o.) dodali sťažovateľovi nehnuteľnosti práve za tým účelom aby sťažovateľ bol oprávnený nakladať s tovarom ako vlastník. Je predsa zrejmé a nesporné, že medzi dodávateľmi a sťažovateľom došlo k uzavretiu kúpnych zmlúv (ktorých účelom je prevod vlastníckeho práva), na základe uzavretých kúpnych zmlúv dodávatelia odovzdali sťažovateľovi tovar do užívania a podali návrh na vklad do katastra nehnuteľností. Dodávatelia teda previedli tovar na Sťažovateľa s jediným účelom, aby tento s tovarom mohol nakladať ako vlastník (v prejednávanej veci nešlo o výpožičku alebo zabezpečovací prevod práva, kde nie je účelom prevod práva nakladať s tovarom ako vlastník)...

... Podľa názoru Sťažovateľa neboli splnené podmienky na tzv. skrátené odôvodnenie rozsudku podľa ust. § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku...»

6. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

«... „Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k.: 1 Sžfk/14/2016, zo dňa: 24.04.2018, porušené bolo.“

Ústavný súd zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k.: 1 Sžfk/14/2016, zo dňa: 24.04.2018 a vec vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

„Najvyšší súd SR je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy konania.“ ...»

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

III.

11. Ako to z obsahu sťažnosti vyplýva, sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok a tiež základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa ústavy rozsudkom najvyššieho súdu.

12. Kľúčová námietka sťažovateľky spočíva v tvrdení, že najvyšší súd rovnako ako krajský súd nesprávne a v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) interpretovali a aplikovali § 8 ods. 1 a § 19 ods. 1 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „zákon o DPH“), keď z hľadiska posúdenia vzniku daňovej povinnosti u spoločností [REDAKOVANÉ] a. s., a [REDAKOVANÉ] s. r. o. (ďalej aj „predávajúce“), na základe kúpnych zmlúv o predaji tam označených bytov (ďalej len „nehnutelnosti“) z 31. mája 2013 uzavretých medzi nimi (dodávateľmi) na strane jednej a sťažovateľkou ako kupujúcou (odberateľkou) na strane druhej dospeli k záveru, že keďže predávajúce v čase uzavretia kúpnych zmlúv neboli vlastníčkami nehnuteľností, sťažovateľka nemohla nadobudnúť právo nakladať s nehnuteľnosťami (tovarom) ako vlastník, dôsledkom čoho u predávajúcich v máji 2013 daňová povinnosť nevznikla a sťažovateľke tak nemohlo vzniknúť právo na odpočítanie tejto dane (na tzv. nadmerný odpočet dane, pozn.).

13. Podľa názoru sťažovateľky aj keď správca dane je nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať všetky faktické a skutkové okolnosti týkajúce sa konkrétneho dodania tovaru s cieľom určenia, či takýmto dodaním došlo k prevodu práva na odberateľa nakladať s tovarom ako vlastník, a tým k vzniku daňovej povinnosti u dodávateľa, za túto (povinnosť) však nijako nemožno považovať povinnosť skúmania prevodu vlastníckeho práva správcom dane podľa noriem vnútroštátneho súkromného práva.

14. Napokon sa podľa presvedčenia sťažovateľky najvyšší súd nevysporiadal s jej podstatnými odvolacími námietkami a už vôbec neboli splnené podmienky na vypracovanie tzv. skráteného odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu.

IV.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

15. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

16. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

17. Ústavný súd preto v záujme preskúmateľnosti vlastnej rozhodovacej činnosti považoval za potrebné poukázať aj na relevantnú časť odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu:

«... podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobca domáha preskúmania napadnutého rozhodnutia, je skutková otázka určenia časového okamihu vzniku práva nakladať s tovarom ako vlastníkom.

... Medzi účastníkmi, a tento záver aj nepochybné vyplýva z odvolacích námietok a vyjadrení k nim, je sporné skutkové vymedzenie splnenia podmienok zdaniteľného obchodu. Za tejto situácie sa krajský súd stotožnil so skutkovými zisteniami správcu dane v tom rozsahu, ako si ich žalovaný osvojil v zmysle výsledkov vykonanej daňovej kontroly, čo uviedol nasledovne (viď str. 11 a 12 rozsudku krajského súdu):

„... Zákonodarca v právnej norme § 8 ods. 1 zákona o DPH stanovuje, že dodaním tovaru je prevod práva nakladať s hmotným majetkom ako vlastníkom, ak tento zákon neustanovuje inak s úpravou, že pre účely zákona hmotným majetkom sú hnutelné a nehnuteľné veci a ďalšie produkty zákonom predpokladané. Pokiaľ teda zákonodarca v právnej norme § 3 ods. 1 daňového poriadku ustanovuje daňovému orgánu povinnosť postupovať v daňovom konaní v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi realizujúc tým zásadu zákonnosti, je povinnosťou správcu dane pri skúmaní splnenia zákonných podmienok dodania tovaru, t. j. prevod práva nakladať s hmotným majetkom ako vlastníkom, posudzovať prevod vlastníckeho práva k prevádzanej veci podľa príslušného právneho predpisu, ktorý upravuje prevod vlastníckeho práva k predmetnej prevádzanej veci. Všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorými sú stanovené zákonné podmienky prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je Občiansky zákonník (§ 132 ods. 1, 2, §§ 588 a nasl. OZ) a zákon č. 162/1993 Z. z. o katastri nehnuteľnosti a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (katastrálny zákon), v súlade s ktorou právnou úpravou zmluvný prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nastane účinne na základe rozhodnutia o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti príslušnou správou katastra ako orgánu štátnej správy v zmysle katastrálneho zákona (§ 31 katastrálneho zákona).

Až na základe rozhodnutia správy katastra o vklade vlastníctva do katastra nehnuteľností môže nadobúdateľ nadobudnúť vlastníctvo k prevádzanej nehnuteľnosti účinne. Z uvedeného teda vyplýva, že pokiaľ prevodca na základe zmluvy prevádzal vlastnícke právo k nehnuteľnosti, nadobúdateľ nadobudol vlastníctvo k prevádzanej nehnuteľnosti až okamihom rozhodnutia o vklade vlastníckeho práva správou katastra

do katastra nehnuteľnosti, (vid' rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžf/47/2011 zo dňa 22.08.2012).

... Z uvedených dôvodov súd námietky žalobcu, že zákon o DPH neurčuje, že predajca nehnuteľnej veci musí byť vlastníkom a že pre uskutočnenie zdaniteľného obchodu dodaním tovaru je rozhodujúce, aby došlo k fyzickému odovzdaniu predmetu prevodu (v tomto prípade nehnuteľnosti), t. j. rozhodujúcou je skutočnosť, kedy kupujúci získa právo disponovať s tovarom aj keď nie ako vlastníkom, považoval za nedôvodné, s poukazom na to, že zákon o DPH pre splnenie daňových povinností a nároku na odpočet dane ustanovuje podmienku nakladania s tovarom ako vlastníkom. “

... Aj pre Najvyšší súd je nepochybné, že právnym základom riešenia tohto sporu sú vnútroštátne ustanovenia, ktoré ustanovujú ako základnú podmienku pre vznik práva na odpočítanie dane právny pojem dodanie tovaru, ktorý je predmetom odplatnej ekonomickej činnosti (vid' § 8 v spojení s § 19 a § 49 zák. č. 222/2004 Z. z.). Podľa § 8 ods. 1 písm. a) zák. č. 222/2004 Z. z. v citovanom znení dodaním tovaru je a) prevod práva nakladať s hmotným majetkom ako vlastníkom, ak tento zákon neustanovuje inak; na účely tohto zákona hmotným majetkom sú hnutel'né a nehnuteľné veci, ako aj elektrina, plyn, voda, teplo, chlad...

... Aj pre Najvyšší súd je nepochybné, že iba vlastníkom nehnuteľnosti (v preskúmvanej veci sú to dotknuté byty) je v zmysle zásady *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet* (t.j. nikto nemôže previesť na iného viac práv ako sám má - najmä § 123 Občianskeho zákonníka) oprávnený previesť na tretiu osobu časť vlastníckeho práva k hmotnej veci, a to právo s vecou disponovať. Právo s vecou (bytmí) disponovať, t. j. *ius disponendi* je po právnej stránke veľmi širokým oprávnením, a v prípade nehnuteľností, ako správne krajský súd zdôraznil, je to iba vlastníkom nehnuteľnosti, ktorý prostredníctvom zákonných úkonov „*titulus acquirendi*“ (súkromnoprávny alebo verejnoprávny dôvod vzniku vlastníckeho práva) a „*modus acquirendi* (spôsob odsúhlasenia dôsledkov konania vlastníka kompetentnou štátnou autoritou) prenáša toto oprávnenie na tretiu osobu, t. j. v preskúmvanej veci sú to dodávatelia I. a II. a následne aj žalobca.

Podľa § 123 Občianskeho zákonníka v citovanom znení vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

... Preto sa Najvyšší súd stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že nakoľko dodávatelia I. a II. neboli v máji 2013 vlastníkmi bytov (správa katastra ich zapísala do tejto pozície až 08.08.2013) a súčasne z čl. XI (Odovzdanie bytu) dodatku z 20.04.2012 k Zmluve o prevode vlastníctva k bytu vyplýva pre odvolacie konanie jednoznačne, že:

„Predávajúci odovzdá predmet prevodu k dispozícii kupujúcemu spolu s úplnou dokumentáciou prislúchajúcou k predmetu prevodu do troch pracovných dní odo dňa povolenia vkladu vlastníckeho práva k predmetu prevodu v prospech kupujúceho.“, potom správne správca dane konštatoval, že právo na odpočítanie dane žalobcovi v dotknutom zdaňovacom období v zmysle § 19 ods. 1 veta tretia a § 49 ods. 1 zák. č. 222/2004 Z. z. nevzniklo.

... Iná právna situácia by vznikla, ak by vlastník bytu ako taký aj konal a prostredníctvom právneho úkonu pred dňom zápisu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností aj súkromnoprávnym aktom odovzdal byty do užívania (ius utendi et fruendi) žalobcovi, čo však v preskúmvanej veci po skutkovej stránke nebolo preukázané.

... Za týchto okolností ... Najvyšší súd nedospel k záveru, že by sa vyskytli prekážky pre potreby výkladu právnych predpisov a súvisiacich právnych aktov orgánov Európskej únie (najmä žalobcom citovaný rozsudok Súdneho dvora sp. zn. C-320/88 zo dňa 08. februára 1990 vo veci Shipping and Forwarding Enterprise Safe BV), pre ktoré je potrebné konanie prerušiť, poprípade výskyt skoršej judikatúry, od ktorej by sa tento rozsudok odkláňal a následne žalobcom predložené návrhy prejudiciálnych otázok si ako odvolací súd neosvojil.»

18. Po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľky, podľa ktorej sa najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal s jej podstatnými odvolacími námietkami, nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu. Odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu je v súlade s § 219 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „OSP“), keďže najvyšší súd sa

v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením, ktoré formuloval krajský súd, a to je podľa názoru ústavného súdu presvedčivé a zrozumiteľné a konanie nevykazuje znaky podstatných pochybení procesného charakteru. Navyše, najvyšší súd na zdôraznenie správnosti rozsudku krajského súdu uviedol aj ďalšie dôvody, ktoré ho viedli k jeho potvrdeniu, preto ústavný súd nevidí žiadny relevantný dôvod na prehodnocovanie záverov rozhodnutí všeobecných súdov. Ustanovením § 219 ods. 2 OSP bola totiž odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia, pričom možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia bola podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke. Uvedené je v posudzovanej veci nesporné. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

19. Podľa čl. 5 ods. 1 šiestej smernice Rady 77/388 Európskeho hospodárskeho spoločenstva zo 17. mája 1977 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ dane (ďalej len „šiesta smernica“) pojem „dodávka tovarov“ predstavuje prevod práva nakladať s hmotným majetkom na iného majiteľa.

20. Podľa čl. 14 ods. 1 smernice Rady 2006/112 Európskeho spoločenstva z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej len „smernica Rady 2006/112 ES“) „Dodanie tovaru“ je prevod práva nakladať s hmotným majetkom ako majiteľ (smernicou Rady 2006/112 ES bola šiesta smernica zrušená, pozn.).

21. Podľa § 8 ods. 1 písm. a) zákona o DPH dodaním tovaru je prevod práva nakladať s hmotným majetkom ako vlastník, ak tento zákon neustanovuje inak; na účely

tohto zákona hmotným majetkom sú hnutelné a nehnuteľné veci, ako aj elektrina, plyn, voda, teplo, chlad.

22. Podľa § 19 ods. 1 zákona o DPH daňová povinnosť vzniká dňom dodania tovaru. Dňom dodania tovaru je deň, keď kupujúci nadobudne právo nakladať s tovarom ako vlastník. Pri prevode alebo prechode nehnuteľnosti je dňom dodania deň odovzdania nehnuteľnosti do užívania, ak je tento deň skorší ako deň zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností.

23. Pokiaľ ide o nosnú námietku sťažovateľky spočívajúcu v nesprávnej interpretácii a aplikácii § 8 ods. 1 písm. a) v spojení s § 19 ods. 1 zákona o DPH z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu zjavne vyplýva, že pre záver o tom, že predávajúcim na základe kúpnych zmlúv o predaji nehnuteľností daňová povinnosť zakladajúca u sťažovateľky právo na odpočet dane nevznikla, najvyšší súd považoval za podstatné uviesť dve skutočnosti. Prvou skutočnosťou bolo, že predávajúce v čase uzavretia kúpnych zmlúv z 31. mája 2013 neboli vlastníčkami nehnuteľností, resp. do katastra nehnuteľností ako vlastníčky neboli zapísané, z čoho logicky plynie, že iba na základe kúpnych zmlúv ako takých ani sťažovateľka nemohla nadobudnúť ako jedno z inherentných práv vlastníckeho práva právo s nehnuteľnosťami nakladať ako vlastník. Druhou skutočnosťou bolo, že podľa kúpnych zmlúv z 23. decembra 2011 (ďalej len „predchádzajúce kúpne zmluvy“) uzavretých medzi spoločnosťou [REDAKOVANÉ] s. r. o. (pôvodnou vlastníčkou), ako predávajúcou a spoločnosťami [REDAKOVANÉ] a. s., a [REDAKOVANÉ] s. r. o., ako kupujúcimi o predaji (tých istých) nehnuteľností v znení ich dodatkov z 29. decembra 2011 a 20. apríla 2012 k ich odovzdaniu zo strany spoločnosti adbau, s. r. o., spoločnostiam [REDAKOVANÉ] a. s., a [REDAKOVANÉ] s. r. o., do užívania malo dôjsť až v lehote do troch pracovných dní po povolení vkladu vlastníckeho práva v ich prospech [pozri čl. XI (Odovzdanie bytu) dodatku z 20. apríla 2012 k predchádzajúcim kúpnyim zmluvám]. Keďže k zápisu (vkladu) vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v prospech spoločností [REDAKOVANÉ] a. s., a [REDAKOVANÉ] s. r. o., ako následných predávajúcich došlo až 8. augusta 2013, celkom prirodzene predmetné nehnuteľnosti predávajúce nemohli odovzdať sťažovateľke už 31. mája 2013, a to napriek uzavretiu kúpnych zmlúv z toho istého dňa. Inými slovami,

ak nehnuteľnosti 31. mája 2013 (bez ohľadu na spôsob, formu a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva podľa vnútroštátneho práva, pozn.) neboli odovzdané spoločnosťou [REDACTED] s. r. o., predávajúcim do užívania, predávajúce tieto nemohli odovzdať ďalej sťažovateľke (kupujúcej), a teda keďže k 31. máju 2013 sťažovateľka na základe kúpnych zmlúv nebola do katastra nehnuteľností zapísaná ako vlastníčka predmetných nehnuteľností a tiež nebolo preukázané ani ich odovzдание predávajúcimi sťažovateľke, čím by sťažovateľka nadobudla právo s týmito nehnuteľnosťami nakladať ako ich vlastníčka, záver najvyššieho súdu o tom, že predávajúcim daňová povinnosť, ktorá by u sťažovateľky zakladala nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty, nevznikla, je podľa názoru ústavného súdu plne ústavne konformný.

24. Sťažovateľka sa vo svojej sťažnosti odvoláva najmä na rozsudok Súdneho dvora v právnej veci C-320/88 (Staatssecretaris van Finansiën proti Shipping and Forwarding Enterprise Safe BV) z 8. februára 1990, v ktorej Súdny dvor poskytol výklad čl. 5 ods. 1 šiestej smernice (šiesta smernica bola zrušená smernicou Rady 2006/112 ES), podľa ktorého: 1. pojem dodanie tovaru (v tam preskúmvanej veci dodania nehnuteľností, pozn.) treba vykladať tak, že ide o prevod práva nakladať s hmotným majetkom ako vlastník, a to aj v prípade, ak nedošlo k prevodu vlastníckeho práva k majetku, 2. je úlohou vnútroštátneho súdu v jednotlivých prípadoch na základe skutkového stavu veci určiť, či došlo k prevodu práva nakladať s majetkom ako vlastník v zmysle čl. 5 ods. 1 šiestej smernice [obdobne aj podľa rozsudku Súdneho dvora v právnej veci C-435/03 (British American Tobacco International Ltd. a Newman Shipping & Agency Company NV proti Belgickému kráľovstvu) zo 14. 7. 2005, body 34 a 35, rozsudku Súdneho dvora v právnej veci C-237/09 (Belgické kráľovstvo proti Nathalii De Fruytierovej) z 3. 6. 2010, bod 24 a rozsudku Súdneho dvora v právnej veci C-78/12 („EVITA-KA“ EOOD proti Direktor na Direkcija „Obžalvane i upravlenie na izpālnenieto“ – Sofija pri Centralno upravlenie na Nacionalnata agencija za prichodite) z 18. 7. 2013, bod 1 výroku, pozn.].

25. Keďže vlastnícke právo ako také vrátane práva s vecami (tovarmi) nakladať ako jedného z jeho inherentných práv je inštitútom súkromného práva, už krajský súd s poukazom na § 3 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok)

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodujúcom období, podľa ktorého „*Pri správe daní sa postupuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov...*“, v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že na účely určenia, či v preskúmvanej veci došlo alebo nedošlo k dodaniu tovaru (nehnutelností), bolo povinnosťou správcu dane i za (podporného) použitia vnútroštátnych všeobecne záväzných právnych predpisov vrátane predpisov súkromného práva skúmať, či došlo k prevodu práva s nehnuteľnosťami nakladať ako vlastník vrátane prevodu vlastníckeho práva. V nadväznosti na to, ako to z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu opierajúceho sa v podstatnej časti o odôvodnenie rozsudku krajského súdu zjavne vyplýva, ustálenie, či sťažovateľka nadobudla právo nakladať s nehnuteľnosťami ako vlastník závisí od zistenia, či 1. sťažovateľke ako kupujúcej (bez ohľadu na spôsob, formu a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva podľa vnútroštátneho práva, pozn.) boli nehnuteľnosti odovzdané do užívania, ak mal byť tento deň skorší ako deň zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností, alebo 2. sťažovateľka nadobudla vlastnícke právo, resp. bola ako vlastníčka zapísaná do katastra nehnuteľností. Tento názor na rozdiel od tvrdenia sťažovateľky podľa presvedčenia ústavného súdu nijako nepredstavuje popretie obsahu a účelu čl. 5 ods. 1 šiestej smernice, resp. čl. 14 ods. 1 smernice Rady 2006/112 ES, ktoré boli do právneho poriadku Slovenskej republiky implementované § 8 ods. 1 písm. a) a § 19 ods. 1 zákona o DPH, ako ani odklon od judikatúry Súdneho dvora tak, ako to ustálil najvyšší súd.

26. Sťažovateľka v súvislosti so svojou námietkou o nesplnení podmienok na vypracovanie tzv. skráteného odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu v zmysle § 219 ods. 2 OSP vo svojej sťažnosti poukazuje na časť jeho odôvodnenia (bod 32 rozsudku najvyššieho súdu, pozn.), podľa ktorého medzi inými „... *rozhodnutie finančného orgánu nevychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ku ktorému potom absentuje logicky vyhodnotený a riadne posúdený právny stav. Odvolací súd sa preto nestotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi zistených v daňovom konaní o tom, že žalobca nespĺňa zákonné podmienky pre priznanie nadmerného odpočtu na dani z príjmov.*“. Keďže sa však podľa zistenia ústavného súdu citovaná časť odôvodnenia svojím obsahom z jeho ostatnej ďaleko prevažujúcej časti zjavne vymyká, resp. do jeho celkového kontextu nijako

nezapadá (pozri najmä časť argumentácie v bode 31 odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu, ktorá je svojím obsahom úplným opakom argumentácie v bode 32 odôvodnenia), podľa názoru ústavného súdu ide len o zrejmu nesprávnu spôsobenú administratívnou činnosťou (zrejme kopírovaním častí textu) a z tohto dôvodu uvedený nedostatok (nepatrná časť textu) odôvodnenia vzhľadom na ostatné dôvody rozsudku najvyššieho súdu v spojení s rozsiahlym odôvodnením rozsudku krajského súdu nijako nie je spôsobilý zvrátiť jeho ústavnú udržateľnosť ako celku.

27. Napokon, ako už bolo uvedené, právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument prednesený v súdnom konaní. Stačí, aby reagoval na ten argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho rozhodnutia považovaný za rozhodujúci (rozsudok vo veci Ruiz Torijo c. Španielsko z 9. 12. 1994, *Annuaire* č. 303 – B).

28. V nadväznosti na sťažovateľkou deklarovanej prejav nespokojnosti s napadnutým rozhodnutím ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie (odvolacieho) súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníkov konania. Podstatou je, aby postup konajúceho súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný, aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí všeobecných súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

29. S odvolaním sa na tieto skutočnosti a právne závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

**K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok
podľa čl. 20 ods. 1 ústavy**

30. V súvislosti s namietaným porušením čl. 20 ods. 1 ústavy a s tvrdným zásahom do označeného základného práva však ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na záver najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľka na svojom nároku na odpočet dane z pridanej hodnoty nie je ukrátená, nemožno uvažovať o zásahu do tohto základného práva. Totiž ak už krajský súd ústavne konformným a akceptovateľným spôsobom dospel k záveru, že na základe kúpnych zmlúv z 31. mája 2013 u predávajúcich v máji 2013 daňová povinnosť nevznikla, dôsledkom čoho tak sťažovateľke nemohlo vzniknúť právo na odpočítanie tejto dane (tzv. nadmerný odpočet dane, pozn.), a tento jeho názor nebol ústavným súdom vyhodnotený ako svojvoľný (a teda ústavne neudržateľný), je zjavné, že absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi rozsudkom najvyššieho súdu a označeným základným právom.

31. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť aj v tejto časti (v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy) už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

32. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2018